

LÉKAŘSKÁ SEXUOLOGIE

prof.MUDr.Alexandra Žourková,CSc.

Psychiatrická klinika LF MU Brno

LÉKAŘSKÁ SEXUOLOGIE

Náplň oboru lékařská sexuologie

- Léčebně preventivní péče o sexuální dysfunkce
- Léčebně preventivní péče o sexuální deviace
- Léčebně preventivní péče o poruchy plodnosti
- Sexuální poradenství
- Soudně znalecké posuzování

Základní medicínské obory: psychiatrie,
gynekologie, urologie

Další lékařské vzdělání: endokrinologie,
venerologie

Vyšetření v sexuologii

- **Explorace (řízený rozhovor, získání informací o sexualitě, obtíže při komunikaci)**
- **Dotazníky (SFM, SFŽ, ASEX, CSFQ, UKU, IIEF)**
- **Psychologické vyšetření**
- **Tělesné vyšetření (Hynieho testimetr)**
- **Plethysmografické vyšetření (PPG, VPG), nemá charakter „sexuologického ekg“**

Hynníeho testimetr

ETIOLOGIE SEXUÁLNÍCH DYSFUNKCÍ:

- organická
- psychogenní
- V rámci psychiatrie jsou diagnostické okruhy psychogenní etiologie, organická etiologie je zařazena v kapitolách jiných oborů (gynekologie, urologie aj.)

MKN - 10

- BEHAVIORÁLNÍ SYNDROMY SPOJENÉ S FYZIOLOGICKÝMI PORUCHAMI A SOMATICKÝMI FAKTORY
- F 52 SEXUÁLNÍ DYSFUNKCE NEVYVOLANÁ ORGANICKOU PORUCHOU NEBO NEMOCÍ

Sexuální dysfunkce organické etiologie jsou v oddílech urologie, gynekologie

MKN - 10

PORUCHY OSOBNOSTI A CHOVÁNÍ DOSPĚLÝCH

- F 64 PORUCHY POHLAVNÍ IDENTITY
- F 65 PORUCHY SEXUÁLNÍ PREFERENCE
- F 66 PSYCHICKÉ A BEHAVIORÁLNÍ PORUCHY SPOJENÉ SE SEXUÁLNÍM VÝVOJEM A ORIENTACÍ

SEXUÁLNÍ DYSFUNKCE

Nová klasifikace MKN-10 změnila názvy, názvy dysfunkcí u mužů a žen jsou shodné s výjimkou předčasné ejakulace (u mužů) a vaginismu (u žen)

Sexuální dysfunkce u žen:

Název dle MKN-10	Číslo dg.	Starší název
Nedostatek nebo ztráta sex. touhy	F52.0	Frigidita
Selhání genitální odpovědi	F52.2	Porucha lubrikace ("suchá vagína")
Dysfunkční orgasmus	F52.3	Poruchy orgasmu
Neorganický vaginismus	F52.5	Vaginismus
Neorganická dyspareunie	F52.6	Dyspareunie, algopareunie
Nedostatečné prožívání sex. slasti	F52.11	Poruchy satisfakce, sexuální anhedonie

Sexuální dysfunkce u mužů:

Název dle MKN-10	Číslo dg.	Starší název
Nedostatek nebo ztráta sex. touhy	F52.0	Frigidita
Selhání genitální odpovědi	F52.2	poruchy erekce, psychogenní impotence
Dysfunkční orgasmus	F52.3	Opožděná n.chybějící ejakulace, orgasmus retardatus
Předčasná ejakulace	F52.4	Ejeculatio praecox
Neorganická dyspareunie	F52.6	Dyspareunie, algopareunie

- **Sexuální dysfunkce jsou často způsobeny farmakologickou léčbou**
- **U dlouhodobé léčby je třeba sledovat vliv na sexuální funkce, přítomnost dysfunkce často vyvolá vysazení léku a následnou recidivu onemocnění**
- **Dle následující tabulky je možné určit vliv podávaných léků na sexuální funkce dle jejich mechanismu účinku a volit léčbu**

Neurohumorální regulace lidského sexuálního chování

Facilitace	Suprese
dopamin	serotonin
betaadrenergní aktivita	alfaadrenergní aktivita
acetylcholin	GABA
estrogeny	endorfiny
androgeny	gestageny
LH-RH	prolaktin
LH	

LIDSKÁ SEXUALITA

- **sexuální identifikace**
- **sexuální orientace**
- **sexuální chování**

PORUCHY POHLAVNÍ IDENTITY

Transsexualismus : rozpor mezi psychickým a somatickým pohlavím

- **nutná je diagnostická jistota**
- **hormonální modifikace, změna jména na neutrální**
- **chirurgické operace, vždy je nutné odebrat pacientovi gonády**
- **změna jména a rodného čísla**
- **komise specialistů**

Transvestitismus dvojí role

Porucha pohlavní identity v dětství

SEXUÁLNÍ DEVIACE - PARAFILIE

- Pro diagnostiku sexuálních deviací (parafilií) je klíčová porucha preference (čemu by dal dotyčný přednost, kdyby měl neomezenou možnost volby, obsah erotických snů a erotických fantazií)
- Rozlišit sexuální delikvenci od sexuální deviace

Poruchy sexuální preference

Název dle MKN – 10	Číslo dg	Porucha sexuální
Fetišismus	F 65.0	orientace
Fetišistický transvestitismus	F 65.1	orientace
Exhibicionismus	F 65.2	chování / aktivity
Voyerství	F 65.3	chování / aktivity
Pedofilie	F 65.4	orientace
Sadomasochismus	F 65.5	chování / aktivity
Mnohočetné poruchy	F 65.6	chování / aktivity
Jiné poruchy sex.preference - frotérství - tušérství - telefonní skatologie	F 65.8	chování / aktivity

TYPY SADISMU

- Fetišistický
- Pseudopedagogický
- Agresivní
- Žiletkáři

ADAPTAČNÍ LÉČBA (NEDOMA)

1. PSYCHOTERAPIE

- **přijetí skutečnosti sexuální deviace**
- **adaptace na oboustranně akceptovatelnou párovou sexuální aktivitu**
- **orientace na společensky neškodné sexuální praktiky**

2. BIOLOGICKÁ LÉČBA

A) reverzibilní - farmakologická

B) irreverzibilní - chirurgická

- **kastrace**
- **stereotaktické zákroky**

Farmakologická léčba sex. deviací

1. ANTIANDROGENY

- cyproteronacetát (Androcur)
- medroxyprogesteron (Provera)
- Analogony LHRH

2. PSYCHOFARMAKA

- thymoprofylaktika (lithium)
- antidepresiva skupiny SSRI (fluoxetin, sertralin, paroxetin, citalopram)

Literatura:

- 1) Zvěřina J.: Sexuologie (nejen) pro lékaře, Akademické nakladatelství CERM, Brno, 2003, 287 s.
- 2) Žourková A.: Klinická sexuologie , MU Brno, 2002, 35 s.